

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МУЗИЧНІ РЕДАКТОРИ»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Музичні редактори» належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін і має прикладний характер. Її специфіка полягає у поєднанні технічних умінь роботи з нотним текстом та розвитку творчого мислення музиканта. З одного боку, курс дає базові знання про інтерфейс, функції та можливості сучасних нотних редакторів, а також навчає алгоритмам введення висоти, ритму, тексту, динаміки та багатоголосся. З іншого боку, дисципліна розкриває перспективи використання цифрових технологій у професійній діяльності – від створення та оформлення партитур різної складності до підготовки матеріалів для концертної практики, навчання чи наукових досліджень. Курс має практичну спрямованість: здобувачі фахової передвищої освіти не лише засвоюють технічні прийоми роботи в різноманітних програмах та редакторах, але й навчаються використовувати музично-теоретичні знання для оптимізації процесу набору нот. Обов'язковою складовою є створення й редагування партитур різних складів виконавців, підготовка їх до друку, а також ознайомлення з можливостями музичних редакторів у контексті аналітичної та наукової роботи. Уміння, набуті під час вивчення дисципліни, формують готовність майбутніх фахівців упевнено застосовувати цифрові ресурси у творчій, педагогічній та дослідницькій діяльності, що є важливим чинником їхньої професійної самореалізації.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.
СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для здобувачів, що навчаються на основі базової середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 4, загальна кількість годин – 120, з них практичних – 38, самостійних – 82. Для здобувачів, що навчаються на основі повної загальної середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 4, загальна кількість годин – 120, з них практичних – 38, самостійних – 82.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Музичні редактори» є опанування студентами сучасних музичних редакторів як інструменту для професійної діяльності музиканта; формування практичних навичок створення, редагування та оформлення нотного тексту різної складності; розвиток творчого мислення та вміння застосовувати музично-теоретичні знання в практичній роботі з музичним редактором.

У курсі дисципліни «Музичні редактори» пріоритетними є формування у здобувачів освіти практичних умінь роботи з сучасними нотними редакторами, розвиток навичок створення, редагування та оформлення нотного тексту різної складності, а також здатності творчо застосовувати музично-теоретичні знання у цифровому середовищі. Студенти вивчають інтерфейс та функціональні можливості провідних програм, опановують алгоритми введення висоти та ритму, технічного тексту, акордів, багатоголосся, динаміки та штрихів. Особлива увага приділяється роботі з партіями та партитурами для різних складів виконавців, їх конвертації, оптимізації процесу набору нот за допомогою сучасних технологій, а також створенню аналітичних партитур для навчальної й науково-дослідної діяльності. Важливим завданням є вироблення навичок оформлення нотного тексту відповідно до професійних стандартів. Після завершення курсу здобувач освіти повинен володіти сучасними методами роботи в нотних редакторах, орієнтуватися у принципах створення та редагування партитур, уміти застосовувати набуті знання для вирішення творчих, педагогічних та дослідницьких завдань.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

РН 7 Використовувати відповідні інформаційні, технічні, цифрові ресурси для запису та/або аранжування музичних композицій, розробки музично-інформаційних презентацій, опрацьовування нотного тексту.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Дисципліна «Музичні редактори» вивчається на третьому курсі (на основі БСО) та на другому курсі (на основі ПЗСО) коледжу та є вибіркоvim навчальним компонентом. Для її засвоєння необхідні знання, отримані під час вивчення курсів теорії музики, аналізу музичних творів та виконавських дисциплін. Курс логічно продовжує професійну підготовку здобувачів освіти, забезпечуючи їх практичними навичками використання сучасних цифрових технологій у музичній творчості, педагогічній та науково-дослідній діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Музичні редактори» реалізується у вигляді практичних аудиторних занять та самостійної роботи. У процесі навчання застосовуються такі форми роботи: створення одноголосних та багатоголосних нотних прикладів, введення динамічних і штрихових позначок, робота з технічним та словесним текстом; набір партитур для різних складів виконавців (соло з акомпанементом, хор, ансамбль, оркестр); редагування та конвертація партій; оформлення нотного тексту відповідно до професійних стандартів. Передбачено також створення аналітичних партитур із використанням додаткових графічних засобів та плагінів для музичного аналізу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Музичні редактори» спрямована на формування у здобувачів практичних навичок роботи з сучасними нотними редакторами та розвиток професійних умінь, необхідних для музикантів, композиторів і педагогів. У курсі розглядаються провідні програмні засоби, їхні спільні та відмінні характеристики, а також функціональні можливості для створення, редагування та оформлення музичних партитур.

Програма охоплює алгоритми введення висоти та ритму, роботу з динамікою, штрихами й текстом, принципи набору багатоголосся та фактури різної складності. Здобувачі вчаться створювати партитури для різних складів виконавців (голос із супроводом, хор, ансамбль, оркестр), редагувати окремі партії, готувати їх до друку та конвертації у різні формати. Окрему увагу приділено оптимізації роботи за допомогою «гарячих клавіш», використанню знань з музично-теоретичних дисциплін для спрощення набору нот, а також можливостям нотних редакторів у наукових дослідженнях – аналітичному оформленні та застосуванні плагінів для музичного аналізу.

У результаті опанування дисципліни студенти здобувають уміння впевнено користуватися нотними редакторами для практичної, творчої та дослідницької

діяльності, що сприяє їхньому професійному становленню.

Тема 1. Нотні редактори – помічник в становленні професійного музиканта. В темі розглядаються розробники та надається огляд різного програмного забезпечення сім'ї нотних редакторів Finale, Sibelius, MagicScore, GuitarPro, DoRiCo, MuseScore. Огляд відбувається на предмет спільного та відмінного між цими нотними редакторами, а також узагальнена інформація про можливості усього сімейства.

Тема 2. Алгоритми введення висоти та ритму. Під час вивчення теми розглядаються загальні принципи роботи комп'ютерних програм для набору нот. Алгоритм створення партитури для різного складу виконавців та введення титульних позначок (Назва твору, Ім'я композитора, автора тексту, темп). Зміна параметрів «тональність» та розмір при створенні партитури. Зміна цих параметрів з допомогою «гарячих клавіш» в середині документів. Набір одноголосних етюдів для вивчення апікатури для зміни висоти нот. Зміна ритму з допомогою гарячих клавіш.

Тема 3. Ведення динаміки та штрихів. Словесний текст. Вивчення різних способів введення динаміки та штрихів з допомогою функційного меню, та гарячих клавіш. Набір нотних зразків. Введення словесного тексту пісні на прикладі солоспівів (Українських народних пісень).

Тема 4. Робота з співзвуччями та багатоголоссям. Основні принципи набору нотних зразків гомофонно-гармонічного фактурного складу. Інтервальні подвоєння мелодики. Введення в партитуру двоголосся та триголосся.

Тема 5. Алгоритм набору партитури для різних складів виконавців. У межах теми розглядається робота над партитурою для голосу з фортепіано, хору, камерного ансамблю (оркестру). Створення партитури, робота з *divisi* в межах одного нотного стану та з допомогою додаткових. Способи набору нот. Навігація у партитурі. Виявлення помилок та способи їх виправлення у нотному редакторі.

Тема 6. Робота з партіями. Конвертація набраних партитур. Дана тема включає в себе розгляд специфіки обробки та редагування партій в межах створеної партитури та підготовку до друку кожної окремої партії. Вивчення можливостей експорту набраного нотного тексту в різних програмах в зображення, формат документу як усієї партитури так і кожної окремої партії.

Тема 7. Спрощення набору нот з використанням навичок з музично теоретичних дисциплін. Ця тема роз'яснює яким чином при аналіз музичної форми, фактури, гармонічний аналіз та знання елементарної теорії музики допомагають з набором нот різної складності. А саме, вміння віднаходити повтори в різних музичних формах на різних рівнях структури. Розбирається функції інструментів у симфонічному оркестрі, та базові елементи інструментування, для вивчення взаємодії між ними та вичленення елементів які можна буде в подальшому повторювати.

Тема 8. Створення аналітичної партитури. Ця тема розкриває додаткові можливості нотних редакторів для використання їх в науковій роботі. А саме можливості виділення кольором, додатковими графічними об'єктами. Використання нотних редакторів та їх плагінів для порівняльного мелодичного та гармонічного аналізу.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни «Музичні редактори» передбачає проведення поточного, семестрового та підсумкового контролю.

Поточний контроль включає перевірку засвоєння матеріалу тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання практичних завдань та усного опитування. Завдання для поточного контролю передбачають створення нотних прикладів (одноголосних, двоголосних та багатоголосних), введення динамічних і штрихових позначок, роботу з технічним та словесним текстом, оформлення партитур для різних складів виконавців, редагування та підготовку окремих партій до друку.

Семестровий контроль проводиться з метою визначення результатів навчання та здійснюється наприкінці кожного семестру у терміни, що встановлені навчальним планом. У разі активної роботи здобувача протягом семестру та виконання всіх завдань можливе автоматичне оцінювання. В іншому випадку (наявність пропусків, невиконані завдання чи потреба вдосконалення результатів) форма семестрового контролю визначається індивідуально. Вимоги семестрового контролю охоплюють: створення партитур для різних складів виконавців (соло з акомпанементом, хор, ансамбль, оркестр), редагування та конвертацію нотного матеріалу у різні формати, а також самостійну роботу зі створення партитур на основі українського пісенного матеріалу.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання і здійснюється в VI семестрі (на основі БСО) та у IV семестрі (на основі ПЗСО) у формі заліку. Вимоги до підсумкового контролю включають:

- усні відповіді на теоретичні питання за темами курсу («Нотні редактори – помічник у становленні професійного музиканта», «Алгоритми введення висоти та ритму», «Робота з динамікою та штрихами», «Створення аналітичної партитури»);
- виконання комплексного практичного завдання – створення повноцінної партитури з подальшою підготовкою її до друку та конвертації у цифровий формат;
- застосування знань із музично-теоретичних дисциплін для оптимізації набору нот та створення аналітичної партитури із використанням плагінів і додаткових графічних засобів.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі та індивідуальну творчу діяльність.
- Середовище в аудиторії будується на принципах дружності, взаємоповаги, творчої співпраці та відкритості до конструктивної критики
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

- Порушення принципів академічної доброчесності під час виконання завдань (несамостійне виконання робіт, використання чужих матеріалів без посилання тощо) є неприпустимим.
- Пропуски занять здобувачами освіти допускаються лише з поважних причин.
- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання: створення нотних прикладів у різних тональностях і розмірах, введення динамічних та штрихових позначок, набору багатоголосних фактур, оформлення партитур для різних складів виконавців, редагування й конвертації партій, створення аналітичних партитур. Перевірка виконаних завдань здійснюється під час консультацій згідно з розкладом викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бондаренко А. І. Сучасне музичне мистецтво і комп'ютерні програми : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 284 с.
2. Маїк Л. Я. Аналіз програмного забезпечення для верстання нотних видань. Поліграфія і видавнича справа. 2021. № 2. С. 38–51.
3. Тормахова В. Інноваційні підходи у викладанні сольфеджіо для джазових та естрадних музикантів. *Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 1 (07). С. 120–125.
4. Цимбал К., Цимбал С. Information and communication technologies in the professional training of an instrumentalist student. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. (77/3). 2024, С. 288–295.

Додаткова:

1. Бондаренко А. І., Шульгіна В. Д. . Музична інформатика : навч. посіб. К. : НАКККиМ, 2010. 190 с.
2. Бордюк О. Створення нотного тексту засобами програми Finale з дисципліни «Музична інформатика» : методичний посібник. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 120 с.
3. Ван Ціхуей. Сучасні музично-комп'ютерні технології: суть, роль та значення в сучасній професійній музичній освіті. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2019. № 47. С. 9–16.
4. Варнавська Л. І. Комп'ютерні технології у музичній освіті. Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси : монографія / ред.

- Н. А. Овчаренко, Я. В. Шрамка. Кривий Ріг : ФО-П Чернявський Д. О., 2018. С. 280–299.
5. Гуржій А. М., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник; за ред. Академіка НАПН України Гуржія А. М. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 556 с.
 6. Золкін С. Музична акустика і сучасні музичні технології у викладанні учбової програми вузів для студентів творчих факультетів. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 575–578.
 7. Зуєв, С. П. Музичні комп'ютерні технології : навчальний. Суми : Мрія, 2013. 170 с.
 8. Матвійчук Б. Є. Використання музичного програмного забезпечення в професійній діяльності вчителя музичного мистецтва. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2015. № 10 (5). С. 67–71.
 9. Мирошніченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2015. 296 с.
 10. Стукаленко З. М. Методичні рекомендації до програми «Sibelius 6» Кіровоград, 2015. 60 с.
 11. Стукаленко З. М. Формування професійної толерантності майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах інформатизації музичної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. Вип. 139. С. 242–245.
 12. Теряєва Л. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «хорове диригування». *Освітологічний дискурс*. 2019. № 1–2. С. 272–285.

В якості додаткової літератури використовуються нотні видання які знаходяться в вільному доступі, а також підручники з елементарної теорії музики, аналізу музичних творів, та гармонічного аналізу.

Інформаційні ресурси

1. Musescore studio. URL : <https://musescore.org/uk> (дата звернення : 21.08.25).
2. Дніпропетровська державна обласна універсальна наукова бібліотека. URL : <http://www.libr.dp.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
3. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
4. Народна бібліотека України. URL : <http://www.biglib.com.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
5. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL : <https://dspace.udpu.edu.ua> (дата звернення : 22.08.25).
6. Харківська музично-театральна бібліотека. URL : <http://www.artlib.iatp.org.ua> (дата звернення : 19.08.25).
7. Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. URL : <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/37> (дата звернення : 23.08.25).